

FIȘA DISCIPLINEI

Studiul Vechiului Testament II

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Studiul Vechiului Testament II			Codul disciplinei	OLR1122
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				33	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu e cazul
4.2. de competențe	Nu e cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Aplică strategii didactice interculturale
CP9	Ilustrează cu exemple în timpul activității didactice
CP15	Predă noțiuni de teologie
CP18	Promovează activități religioase
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Colaborează cu profesioniști din domeniul educației
CT3	Predă noțiuni de literatură, artă, muzică, filosofie

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul înțelege fundamentele biblice și pedagogice ale educației interculturale	Studentul corelează conținuturi teologice cu strategii didactice adecvate diversității culturale
CP4	Studentul înțelege diferențele dintre abilitățile elevilor în receptarea conținuturilor teologice	Studentul adaptează explicațiile biblice, morale și dogmatice la nivelul clasei
CP5	Studentul cunoaște principii de evaluare aplicabile progresului școlar la disciplinele religioase	Studentul formulează criterii de evaluare pentru cunoștințe biblice, istorice, morale și doctrinare
CP9	Studentul înțelege importanța exemplelor în transmiterea adevărilor biblice și morale	Studentul folosește exemple scripturistice, istorice și spirituale în explicarea temelor didactice
CP10	Studentul cunoaște principii pentru elaborarea materialelor educaționale digitale în teologie	Studentul creează suporturi digitale pentru teme biblice, dogmatice, istorice și morale
CP12	Studentul cunoaște tipurile de materiale didactice utile disciplinelor teologice fundamentale	Studentul elaborează materiale didactice bazate pe texte biblice, istorice și catehetice
CT3	Studentul explică valoarea formativă a literaturii, artei, muzicii și filosofiei	Studentul integrează concepte culturale în activități educaționale, lingvistice și interdisciplinare

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul explică rolul sprijinului educațional în formarea religioasă și morală a elevilor
2. Studentul înțelege diferențele de receptare a conținuturilor teologice între elevi

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

3. Studentul cunoaște metodele evaluării progresului școlar în educația religioasă
4. Studentul înțelege valoarea exemplelor în clarificarea temelor teologice și morale
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul identifică nevoi educaționale și propune intervenții didactice adecvate în practica pedagogică
2. Studentul adaptează metodele de predare la abilitățile cognitive și afective ale elevilor
3. Studentul utilizează instrumente de evaluare pentru cunoștințe teologice, liturgice și morale
4. Studentul ilustrează concepte prin exemple biblice, liturgice, istorice, patristice și misionare

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Grupul scrierilor istorice: generalități, prezentare rezumativă, linii de cercetare în domeniul isagogiei, hermeneuticii și a sintetizării ideilor sau temelor teologice fundamentale.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. Cărțile istorice (I): Relația tip – arhetip/antitip (distincția dintre tip și simbol, exemplificări pe elemente tipologice din acest corpus: (tip) Iosua – (antitip) Iisus Hristos, cântarea Anei – cântarea Mariei)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. Cărțile istorice (II): Relația topos / tropos (definirea noțiunilor și aplicarea lor în contextul istoriei lui Israel).	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. Canaanul: istorie, simbolism și pământ ce atestă fidelitatea divină și pronia: cărțile Iosua, Judecători și Rut: genealogii, seminomadism și stat israelit.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. Cărțile Regilor: monarhie și teocrație; instituționalizarea vieții religioase; alesul ca model și tip pentru universalitatea chemării divine; profetism și ordine dogmatică și morală.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. Paralipomena, Ezdra, Neemia – renașterea lui Israel în Canaan – despre teocentrismul viziunii religioase a reformatorilor din Israel – Iuda.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. Estera – modus vivendis iudaicorum în diaspora; pronie și adevărire; <i>Anaghiñoscomena istorice</i>	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. Poezia Vechiului Testament: genuri literare, caracteristicile și speciile poeziei ebraice	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. Laudă și euharistie - Psalmii: Dimensiunea liturgică a psalmilor;	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

interpreta-rea unor psalmi mesianici și a psalmilor imprecatori.		
10. Suferință și mântuire – Iov: Iov, paradigma veterotestamentară a suferinței	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. Antinomie și axiologie în cartea Ecclesiastului	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. Cântarea Cântărilor – restaurațiile iubirii	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. Interpretarea unor texte biblice cu valențe poetice și didactice	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. Anaghiinoscomena didactico-poetice	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerediderunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editiotertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, DeurscheBibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse patristice:

- *Biblia Patristica, Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique*, 5. vol., Edition du Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1986-1991.
- Grigorie de Nyssa, *Omiliile la Ecclesiast*, în „PSB”, vol. 30, trad. de Dumitru Bodogae, EIBMO, București, 1998, pp. 198-282.
- Grigorie de Nyssa, *Tâlcuire amănunțită la Cântarea Cântărilor*, în „PSB”, vol. 29, trad. de Dumitru Stăniloae și Ioan Buga, EIBMO, București, 1982, pp. 113-332.
- Theodorit al Cirului, *Tâlcuire la Cântarea Cântărilor*, trad. de Adrian Tănăsescu-Vlas, Ed. Sophia, București, 2006, 165 p.

Lucrări de referință, comentarii biblice:

- Abrudan, Dumitru, *Cărțile didactico-poetice*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2001, 121 p.
- Anania, Bartolomeu-Valeriu, *Poezia Vechiului Testament*, București, Ed. IBMBOR, 2000.
- Breck, John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii* (Cluj-Napoca: Ed. Patmos, 2003).
- Chirilă, Ioan (coord.), Abrudan, Dumitru, Semen, Petre, Oancea, Constantin, Onișor, Remus, Basarab, Mircea, *Introducere în Vechiul Testament* (București: Basilica, 2018), 870 p.
- Chirilă, Ioan, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor* (Cluj-Napoca: Ed. Renașterea, 2010).
- Isvoranu, Alexandru, *Comentariu la Cartea Rut*, Ed. Universitaria, Craiova, 2001, 270 p.
- Mihăilă, Alexandru, „În multe rânduri și în multe chipuri”. *O scurtă introducere ortodoxă în Vechiul Testament* (Iași: Doxologia, 2017).
- Neaga, Nicolae, *Hristos în Vechiul Testament* (Cluj-Napoca: Ed. Renașterea, 2004).
- Oancea, Constantin, *Profetul Ilie și narațiunea despre secetă. Studiu exegetic și hermeneutic* (ediție revizuită) (Sibiu: Andreiana/Astra Museum, 2014), 360 p.
- Pașca-Tușa, Stelian, *Doamne miluiește – premisă a rugăciunii inimii în Psalmi* (Cluj-Napoca: Limes, 2015), 433 p.
- Semen, Petre, *Sensul vieții și al suferinței după cărțile Ecclesiast și Iov*, Ed. Doxologia, Iași, 2010, 170 p.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Cucerirea Canaanului. Etape și evenimente Prezentarea cerințelor și criteriilor de alcătuire a lucrării de seminar/laborator	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

2. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al lui Iosua Navi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Perioada judecătorilor. Personalități și evenimente	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al lui Ghedeon și Samson	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Perioada regalității. Istoria celor două regate	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al regelui David	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
7. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al regelui Solomon	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al profeților Ilie și Elisei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
9. Reforma religioasă din timpul lui Ezdra și Neemia	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al Esterei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al lui Iov	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Cartea Psalmilor – model de/pentru rugăciune	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Reflecții și dialog pe texte sapientiale	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. Personalități și evenimente din cărțile anaghiinoscomena	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- Chirilă, Ioan, „Le Psautier de David – La Torah sous forme lyrique?,” *ST* 4 (2017).
- Ganea, Romulus, „Lucrarea tainică a dreptății lui Dumnezeu în cartea Estera,” *CB* (2015): 159-170.
- Hârlăoanu, Paul-Cezar, „Interpretarea Cântării Cântărilor în cheie euharistică,” în *Mărturisire și Euharistie-lucrări sfinte pentru restaurarea hristică a persoanei umane* (Oradea: Editura Universității din Oradea, 2014), 333-343.
- Hârlăoanu, Paul-Cezar, „Rut, paradigmă a imigrației și a emigrației,” în *Figures of Migration*, ed. Adreea Mironescu, Anca-Diana Bibiri, Camelia Grădinaru, Roxana Patraș, Emanuel Grosu (Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016), 174-184.
- Iatan, Cristinel, „«În cer și pe pământ toate câte El a voit a făcut!» (Ps. 116,3). Fenomenologia minunii în tradiția vetero-testamentară,” în *ST* 8 (2012): 95-126.
- Jinga, Constantin-Ioan, „«Cântarea celor trei tineri»: un posibil model gnoseologic de sorginte biblică,” în *Filosofia Sfântului Gerard de Ceneda în context cultural și biografic*, ed. Claudiu Mesaroș (Szeged: Jate Press, 2013), 48-58.
- Mihăilă, Alexandru, „Cei șapte arhangheli. Despre Tobit 12:15,” *Ziarul Lumina*, 21 aprilie 2011 / *(Ne)lămuriri din Vechiul Testament. Mici comentarii la mari texte* (București: Nemira, 2011), 287-291.
- Mihăilă, Alexandru, „Limitele comunității și femeia străină în Pilde 1-9,” *CB* (2013): 132-154.
- Mihăilă, Alexandru, „The Holy War in the Book of the Judges: Some Remarks on the Song of Deborah,” *Text și discurs religios*, 5 (2013): 109-126.
- Moldovan, Alexandru, „Prin ce își va îndrepta tânărul calea sa? (Psalmul 118, 9a),” în *Young people in Church & Society* (Alba Iulia: Reîntregirea, 2016), 81-103.
- Pașca-Tușa, Stelian, „Psalm 4 – Isagoge, Exegesis and Theological Interpretation (Part I și II),” *Studia TO* 1 (2016): 27-43 / 2 (2016): 5-24.
- Popa, Viorel-Cristian, „Considerații exegetice contextuale la 3 Regi 14, 34,” *ST* 3 (2017): 91-100.
- Stamatin, Laurențiu Nicolae, „Chipuri de femei din Vechiul Testament: Ana, mama fraților Macabei,” *AB* 7-9 (2013): 21-35.
- Țucă, Dionisie, „Întâlnirea dintre David și Goliat. Mit biblic sau adevăr revelat?,” *TV* 9-12 (2014): 146-166.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen scris (parțial) Examen oral	50 % 30 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
9.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unui portofoliu realizat pe parcursul semestrului.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

Nu se aplică

Data completării:
20.06.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
20.07.2026

Semnătura directorului de departament

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".